

FÅGLAR I VÄSTMANLAND

Nr 1 - 2018

Fåglar i Västmanland

Nr 1, 2018

Årg 49, ISSN 1404-3297

Fåglar i Västmanland utges av Västmanlands Ornitologiska Förening (VOF) och utkommer med 3-4 nummer per år. Tidningen skickas med post till alla medlemmar

Redaktör

Christina Bredin

Ansvarig utgivare

Johan Karlsson

Distribution

Ulf Carlsson

Adress till FiV:

c/o Bredin
Bergslagsvägen 65
734 40 Hallstahammar

VOF på nätet:

Hemsida: www.birdlife.se/vof

Facebook grupp: [Fåglar i Västmanland](#)

Facebook sida: [Västmanlands Ornitologiska Förening](#)

Medlemsavgift

Vuxna 140 kr
Familjemedlemskap 160 kr
Ungdom under 20 år 60 kr

Plusgiro 10654-2

Tryck: PrimaTryck, Hallstahammar

OMSLAGSBILDERNA:

FRAMSIDA: GRÅHÄGER, RENATE SCHWENCKE

BAKSIDA: KUNGSÖRN, PIA ÖSTERLUND

Västmanlands Ornitologiska Förening (VOF)

Föreningen är en ideell, obunden sammanslutning som verkar för att bevara ett rikt fågelliv och öka kunskapen om fågelfaunan i Västmanland. Fågelskydd har spelat en central roll i föreningen sedan tillkomsten av VOF 1969. Inom styrelsen arbetar fågelskyddskommittén aktivt med flera konkreta projekt. Gruppen fungerar även som länk till myndigheter i frågor som rör fågelskydd. VOF arrangerar exkursioner och sammankomster och driver på olika sätt föreningens frågor. VOF är en regionalförening i BirdLife Sverige.

STYRELSE

Ordförande

Johan Karlsson, 070 666 0727
johan.karlsson.vof@gmail.com

Vice ordförande

Christina Bredin, 0706 344 120
christina.bredin@telia.com

Kassör

Inger Kjellberg, 070 170 9102
inger.kjellberg@gmail.com

Sekreterare

Joachim Karlsson, 0704-322157
jocke.karlsson@gmail.com

Fågelskyddsansvarig

Niclas Lignell, 070-770 57 79
n.lignell@gmail.com

Övriga ledamöter

Filp Jansson, 073 997 1049
filip.c.jansson@gmail.com

Kalle Källebrink, 070 640 0501
kalle.kallebrink@gmail.com

Seppo Leppälampi, 076 645 9780
seppoleppalampi@hotmail.com

Jacob Rudhe, 076 252 0696
jacobrudhe@hotmail.com

Tommy Ryding, 070-497 4213
tommy.ryding@gmail.com

INNEHÅLL

	Sid
Vår ordförande	5
Program	6-13
Skådarporträttet	14-15
Gråhäger	16
Vinterfåglar inpå knuten	16
Örnräkning	17
Vad händer i Asköviken	18-19
Black River Dippers	20-21
Rally på cykel	22
Ny ordförande Hällefors	23
Artrallyt 2018	24-25
Kedjan	26
Vinterfågelmätning o fotogömsle	27
Sjöfåglar i och runt skogssjöar	28-29
Inhängt	30
Lokala fågelklubbar	31

Det latinska namnet på vår näst minsta fågel gårdsmygen, *Troglodytes troglodytes*, betyder "den som smyger ut och in i håligheter". Det är mycket träffande. I rishögar och rotvärtor kilar den omkring och ger sig ofta tillkänna med ett ljudligt knäppande och smattrande läte.

Redaktören

Det har blivit tradition att Rapphönan bemannar Gäddeholms brygga utanför Västerås när det är den årliga örnräkningen i början på mars. I år var det soligt den första timmen och gott om örn. Som mest räknade vi till 14 havsörnar som satt ute vid rännen samtidigt. Några av deltagarna var nya i Rapphönan och såg havsörn för första gången. För dem liksom för oss andra var det en upplevelserik dag.

Under Uggleylssnarveckan 17-25 mars ordnas ett antal uggletyflykter i Västmanland, så passa på att följa med ut i mörkret och lyssna på pärlugglan och de andra ugglor som finns hos oss. Det lär finnas gott om gnagare i år, så vi kan hoppas på en spännande ugglevår.

Att följa med på en utflykt är stimulerande och lärorikt. Vi lär av varandra när vi är ut i fält och du får alltid med dig något nytt hem. För i fågelskådning blir man aldrig fullärd.

Christina Bredin
christina.bredin@telia.com

DATUM ATT NOTERA

SOF BirdLifes riksstämman i Bohuslän	13-15 april
Fågeltornskampen	5 maj
Fågelskådningens dag	6 maj

Fotoexperter inom Audio Video

AUDIO VIDEO

Vasagatan 22, Västerås
Tel. 021-186700,
butik@eggeborns.se

Västmanlands största foto & kikarsortiment!

Kom in i butiken och prova ut den kikare som passar just dig. Vi jobbar med välkända varumärken och har produkter i alla prisklasser. Hos oss hittar du allt från barnkikare & lappar till professionell fotoutrustning.

KITE OPTICS

Kowa

SWAROVSKI OPTIK

FOCUS

ZEISS

Nikon

CELESTRON

STEINER

PENTAX
A RICOH COMPANY

www.eggeborns.se

Vår ordförande Johan har ordet

När jag skriver detta är det fortfarande vinter ute och jag är nyligen tillbaka från en vinterexcursion som vi till största delen höll i Ekeby våtmark utanför Eskilstuna.

Men när du läser detta har vi förhoppningsvis lite mer vår i luften och fågelmarkerna har börjat vakna till liv efter vinterns dvala.

Vi har också haft årsmöte och jag vill välkomna alla nya ledamöter till styrelsen. Vi har lite spännande arbete framför oss. Det viktigaste jag ser är att vi lyckas bygga upp en organisation kring vårt fågelskyddsarbete. Ett samarbete över hela Västmanland, mellan lokalklubbar och oss och mellan andra intresseorganisationer och oss och även mellan myndigheter och oss.

Innan sommaren kommer vi dessutom att få en ny hemsida. BirdLife Sverige håller i detta nu på att ta fram en ny hemsida med mallar för oss som ligger på samma plattform. Jag har sett de första utkasterna och är väl förtrogen med den nya plattformen, så jag är säker på att detta kommer att bli ett lyft även för oss, då denna sida kommer att fungera bättre i mobiler, surfplattor och integreringen med sociala medier kommer att bli lättare.

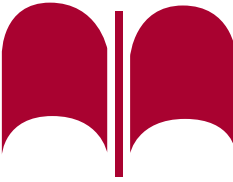
Vidare lovade jag på årsmötet att arbetet med att kliva in i Kedjan ska påbörjas och att vi senast till nästa årsmöte i februari 2019 har ett färdigt förslag för er medlemmar att ta ställning till. Läs mer om Kedjan på sidan 22.

2019 kommer dessutom att vara ett jubileumsår. Då firar VOF 50 år och det vill vi givetvis uppmärksamma ordentligt. Så har du idéer och förslag på hur vi ska fira det är du givetvis välkomna att föreslå det för oss i styrelsen.

Vi ses i fågelmarkerna!

Johan

Johan Karlsson
070-666 0727

Studie
främjandet

Västmanlands Ornitologiska Förening

Vårens program

Vår exkursionsverksamhet vänder sig främst till våra medlemmar, men det finns inget medlemskrav för att delta vid enskilda exkursioner eller utflykter. Gillar man det vi gör tror vi att man blir medlem. Om vi erbjuder en öppen verksamhet får fler chans att se vad vi gör och ta del av vår gemensamma kunskap och på så sätt ökar vi intresset för fåglar och naturen i Västmanland.

Vår ambition är att erbjuda två större utflykter heldag eller med övernattnin per år. En på våren och en på hösten. Mellan dessa så vill vi erbjuda kortare exkursioner minst en gång i månaden där vi besöker kända och okända lokaler med varierande svårighetsgrad på skådningen.

För att det ska bli lättare att se om en programpunkt passar just dig så klassificerar vi våra exkursioner utifrån svårighetsgrad.

Nyborjävänlig skådning Inga förkunskaper behövs, ledarna kommer att hjälpa till med artbestämning och de flesta arter kommer att pekats ut.

Lätt till medelsvår skådning Viss erfarenhet kan behövas, men ledare och mer rutinerade deltagare kommer givetvis att hjälpa till med t ex artbestämning.

Avancerad skådning Erfarenhet krävs. Dessa utflykter är inga guidade turer utan här skådar vi i lag och alla förväntas hjälpas åt utifrån sina förutsättningar.

Avgifter, Om inget annat anges så är våra aktiviteter gratis. När vi behöver ta bilen samåker vi och delar på milkostnaden som beräknas till 16 kr/mil.

MARS 17-25 – UGGLELYSSNARVECKAN

Vecka 12 är det dags för vår årliga ugglevecka med flera exkursioner och aktiviteter i uggle-skogarna runt om i Västmanland.

FOTO: WIKIMEDIA

Varje år under 9 nätter sammanställs alla observationer i landskapet. Samtidigt samlas lokalklubbar och fågelintresserade och åker runt och lyssnar eller skådar.

Eftersom ugglor följer sorkarnas population så varierar resultaten år till år. Även vädret under uggleveckan spelar en viss roll för resultaten.

Resultat från tidigare år finns här:
www.birdlife.se/projekt/uggleveckan/

Ansvarig: Sören Larsson, 070-567 8725,
soren20@telia.com

MARS 24 – UGGLELYSSNING KRING VÄSTERÅS

Det är svårt att hitta ett bättre landskap än Västmanland när det kommer till ugglor. Av Sveriges 11 ugglearter är det bara tornugglan som aldrig är sedd här och fjällugglan är en ytterst sporadisk vintergäst.

Hökuggla och jorduggla ses årligen och åtminstone hökugglan har häckat här så sent som 2017. Men hela 7 arter häckar regelbundet och dessa ska vi göra allt vad vi kan för att lyckas höra under en kväll.

För att maximera möjligheterna att kunna ta oss fram på små skogsvägar bör vi inte vara fler än fyra bilar. Därför begränsas antalet deltagare till 15.

Anmälan: till Johan Karlsson, 070-6660727
johan.karlsson.vof@gmail.com

FOTO: JOHAN KARLSSON

Ledare: Johan Karlsson
Deltagare: Max 15 deltagare [först till kvarn]
Samling: 17:00 Vallby Friluftsmuseum
Svårighetsgrad: Medelsvår skådning
Fysisk krävande: Vi åker bil mellan olika observationsplatser och går kortare sträckor.
Målarter: Ugglor.

APRIL 21 - HELDAGSEXKURSION TILL SVARTÅMYNNINGENS NATURRESERVAT, ÖSTERGÖTLAND

I slutet av april gör vi som vanligt en längre utflykt och i år styr vi mot Östergötland och Svartåmynnings naturreservat vid sjön Roxen. Vid Svartåns mynning breder vidsträckta strandängar ut sig och på våren gästas området av rastande fåglar. Svartåmynningen

FOTO: JOHAN KARLSSON

är också känt för sina rödspovar som häckar här och här finns också goda möjligheter att se rastande fjällgäss.

Beroende på vad som rapporterats kommer vi också besöka ytterligare en eller flera lokaler. Trutdamarna vid Gärstaverken, Leonardsberg eller Svensksundsviken i Norrköping brukar också kunna bjuda på fin skådning.

Anmälan: till Johan Karlsson, 070-6660727
johan.karlsson.vof@gmail.com

Ledare: Ingen ledare, vi skådar tillsammans
Samling: 06:00 Vallby P Västerås
Svårighetsgrad: Medelsvår skådning
Fysisk krävande: Vi kommer att gå några kilometer till obsplatserna.
Målarter: Rastande vår fågel och spelande rödspov.

MAJ 5 – FÅGELTORNSKAMPEN

FOTO: JOHAN KARLSSON

BirdLife Sveriges årliga evenemang, där olika fågeltorn runt om i landet tävlar mot varandra om att se flest arter från ett och samma torn under en och samma dag.

Tävlingen är också en landskamp, där torn och utsiktsplatser från Finland, Sverige och Danmark deltar.

För Västmanlands del brukar Hedströmsdalens OF, Naturskyddsföreningen Hallstahammar, Ramnäs-Virsbo Naturklubb, Fagersta Fågelskådare och VOF bemanna torn under tornkampen. Håll utkik på respektive klubbss hemsida efter mer info.

Anmälan: Ingen individuell anmälan, men vill du anmäla ett eget torn och tävla måste detta anmälas till SOF. Meddela i så fall också oss detta så att vi kan få med just ert torn i infon på vår hemsida.

Tid: 05:00-13:00

Plats: Olika fågeltorn i Västmanland som meddelas på hemsidan och via Facebook.

Målarter: Alla

MAJ 6 – FÅGELSKÅDNINGENS DAG

Första helgen i maj genomförs fågelskådningsdag, med aktiviteter på flera fågellokaler runt om i landet. Våra lokalföreningar brukar ha olika evenemang för allmänheten på sina favoritställen.

Mer information om detta kommer att komma på hemsidan och på Facebook när det närmar sig maj.

VOF kommer att ha ett samarrangemang med Naturskolan i Asköviken med tipspromenader, guidade turer och fågeltornet kommer att vara bemannat från kl 7:00 till kl 13:00.

Anmälan: Ingen anmälan behövs.

MAJ 16 – ONSDAGSVANDRING VID HÄSSLÖ

Under flera år har våra promenader vid Hässlö varit en av våra mest uppskattade exkursioner. Tidigare år har vi gjort denna sträcka 4 onsdagar på raken, men sen 2017 har vi utökat dessa promenader till att omfatta några fler lokaler. Ni kommer att guidas från Björnöbron till Trådarängarna via lite skiftande biotoper genom vasshavet i Hässlösundet och där få bekanta er med försommarens fågelsymfoni.

Samling: 18:00 vid Kanotklubbens hus.

Ledare: Johan Karlsson

Information: Johan Karlsson 070-666 0727

johan.karlsson.vof@gmail.com

Svårighetsgrad: Nybörjarvänlig skådning

Fysisk krävande: Lättpromenerade gångvägar upp till 5 km att gå

Målarter: Näktergal, sångare, rördrom, vattenrall mm.

FOTO: CHRISTINA BREDIN

MAJ 23 – ONSDAGSVANDRING GENOM STADEN

FOTO: JOHAN KARLSSON

Som en del av den biologiska mångfaldens dag 22/5 kommer vi att genomföra en stadsvandring för att upptäcka mångfalden även i urbana miljöer. Vi startar vid Bryggargården och besöker stadens parker, torg och kajer och lyssnar efter sjungande fåglar mitt i stan.

Samling: 18:00 vid Bryggargårdens P.

Ledare: Johan Karlsson

Information: Johan Karlsson 070-666 0727

johan.karlsson.vof@gmail.com

Svårighetsgrad: Nybörjarvänlig skådning

Fysisk krävande: Lättpromenerade gångvägar upp till 8 km att gå
Målarter: urbana fåglar

MAJ 30 – ONSDAGSVANDRING PÅ SÖDRA BJÖRNÖ

FOTO: JOHAN KARLSSON

Ett stenkast över Hässlösundet ligger Södra Björnö som erbjuder en mångskiftande promenad. Från Björnöhalsens vass och grunda vik går vi den södra halvan av milspåret genom hagmarker, lövskog, granskog och alkärr.

Samling: 18:00 vid Björnöhalsens parkering.

Ledare: Filip Jansson

Information: Johan Karlsson 070-666 0727,

johan.karlsson.vof@gmail.com

Svårighetsgrad: Nybörjarvänlig skådning

Fysisk krävande: Lättpromenerade gångvägar drygt 5 km att gå
Målarter: Flugsnappare, sångare, hackspettar, trastar,

JUNI 2 – FÖRSOMMARKVÄLL PÅ KNUTHÖJDSMOSEN

Knuthöjdsmossen är mest känd för sina smålommar och en majkväll där bjuder på närkontakt med dem. Mossen är spångad vilket gör att man kan gå runt stora delar av den och komma riktigt nära lommarna.

FOTO: JOHAN KARLSSON

Anmälan: till Johan Karlsson 070-666 0727

johan.karlsson.vof@gmail.com

Samling: 15:30 vid Vallby P Västerås eller 18:00 vid Knuthöjdsmossen

Svårighetsgrad: Nybörjarvänlig skådning

Fysisk krävande: 1-5 km att gå

Målarter: Smålom, storspov, skogens småfåglar

JUNI 13 – ONSDAGSVANDRING PÅ ÅHOLMEN

FOTO: ULLA-BRITT ÖSTHOLM

Vår fjärde onsdagsvandring kommer att hållas vid Åholmen strax norr om Kviksund. Åholmen har anor sedan 1700-talet då det var en trädplantage som tillhörde Stora Ekeby. Under 1800-talets första hälft anlades här en engelsk

park med bland annat en falks runsten och en hel del exotiska träd. Parken fick förfalla under det tidiga 1900-talet men under 60-talet restaurerades parken och idag är naturparken mest känd för sina växter, men växterna lockar till sig insekter som i sin tur lockar till sig fåglar. Dessa fåglar ska vi bekanta oss med under en försommarkväll.

Samling: 17:30 Vid Vallby P Västerås för samäkning, alt. 18:00 vid Åholmens parkering.

Ledare: Marjatta Ericson

Information: Johan Karlsson 070-666 0727 johan.karlsson.vof@gmail.com

Svårighetsgrad: Nybörjarvänlig skådning
Fysisk krävande: Lättpromenerade gångvägar upp till 5 km att gå

Målarter: flugsnappare, sångare, näktergal.

JUNI 16 – NATTFÅGELLYSSNING

FOTO: JOHAN KARLSSON

Ett nattligt äventyr på krokiga vägar för att kunna höra våra nattaktiva sångare. Vi startar sent och börjar i fält vid solnedgången och kör till soluppgång dagen efter.

Under nattens resa kommer vi att besöka flera olika biotoper för att få så stor artrikedom som möjligt. I skogen kommer vi att försöka höra nattskärar, på fälten vaktel och kornknarr och i buskmarkerna näktergal och olika sångare.

Anmälan: till Johan Karlsson, 070-666 0727 johan.karlsson.vof@gmail.com

Ledare: Johan Karlsson

Deltagare: Max 16 deltagare

Samling: 22:00 vid Vallby P Västerås.

Svårighetsgrad: medelsvår till avancerad skådning

Fysisk krävande: Vi åker bil mellan olika lokaler

Målarter: Nattaktiva fåglar som nattskärar, vaktel, kornknarr, sångare och ugglor.

STRÄCKSKÅDNING VID KVICKSUNDSBRON 18/7, 26/7, 1/8, 8/8

Från mitten av juli till mitten av augusti sträckskådar vi vid Kviksundsbron tillsammans med Eskilstuna Ornitologiska klubb. Ett ypperligt tillfälle för dig som vill testa sträckskådning och göra det under lugna och mindre tuffa förhållanden i sällskap med mer erfarna sträckskådare.

Mer info kommer på hemsidan birdlife.se/vof

Information: Johan Karlsson, 070-666 0727 johan.karlsson.vof@gmail.com

Samling: 18:00 vid Kviksundsbron's södra fäste

Obs! Ändringar i programmen kan uppstå. Håll utkik på hemsidan och på Facebook för aktuellt program.

FOTO: LENNART WAARA

Svårighetsgrad: Medelsvår skådning

Fysisk krävande: Vi står stilla under ett antal timmar

Målarter: Tärnor, mås, trut, vadare och rovfågel

Rapphönan Västmanland

Vi träff första måndagen i månaden kl. 18.00.

Inneträffarna i Studieförbundets lokal Pilgatan 8 i Västerås. Ta med fika.

Alla fågelintresserade tjejer är hjärtligt välkomna.

Rapphönan deltar även i VOF:s ordinarie utflykter.

Kontaktpersoner:

Christina Bredin, 070 634 4120

Marjatta Ericsson, 070 600 0827

MARS 11 – söndag

Utflykt till skogsmatningen Skillberg.

Samling P Vallby, Västerås 8.00

APRIL 9 – måndag

Uteträff Asköviken.

MAJ 1 - tisdag

Utflykt till Oset, Örebro.

MAJ 7 - måndag

Utflykt till Frövsjön

Juni 4 - måndag

Utflykt till lokal i närområdet.

Rapphönan skådar vid Asköviken

Program Daglediga

Inomhusträffar torsdagar i Studieförbundets lokaler, Pilgatan 8C Västerås börjar alltid kl 14.00 och slutar efter ett par timmar. Du är välkommen dit utan föransmälning. Vissa gånger har vi ett i förväg bestämt program med inbjudna föreläsare, andra gånger deltar vi själva med våra egna erfarenheter och visar bilder, filmer eller tar upp frågor till diskussion.

Dagsutflykterna startar oftast på morgonen och vi är ute 4-5 tim. Samling vid Vallby Friluftsmuseum P. för samåkning. Milersättning 8 kr/mil till föraren. Tider och utflyktsmål kan ändras. Titta på VOF:s hemsida för aktuell information. Anmäl dig senast dagen före.

Mars

15 — Tysslingen/Sångsvanar. Samling 08.00 Vallby parkering. Hemkomst kl 15-16. Anm Lennart Urby

20-24 — Ugglelyssnarkväll/daglediga. Vilken kväll vi ger oss ut beror på väder och vind. Mer info kommer i slutet av v 11 **Samling** 17.00 på parkeringen vid Vallby friluftsmuseum.

Anmälan och information Erik Westman

April

05 Svartådalen/Frövisjön. Samling 08.00 Vallby parkering. Anm Bo Askerin

V 15 Orrar. Samling 04.00. Vilken dag det blir bestäms senare. Anm Gunnar Nordesjö

19-20 — Landsort.

Övernattning i vandrarhem. Max antal deltagare och sista dag för anmälan meddelas senare. Info och anmälan Lennart Urby

26 — Asköviken. Samling Vallby parkering 08.00. Anm Sten-Ove Sandell

Maj

03 — Vånsjöåsen/Hjälstaviken. Samling Vallby parkering 09.00. Anm Bo Askerin

17 — Tåkern. Heldagsutflykt. Samling 06.00 Vallby parkering. Anm Britt Björkman

24 — Program se www.birdlife.se/vof

31 — Program se www.birdlife.se/vof

Juni

07 — Program se www.birdlife.se/vof

14 — Avslutning se www.birdlife.se/vof

Kontaktpersoner dagledigas verksamhet:

Bo Askerin	070 - 172 26 50	Göran Johansson	070- 684 73 85
Britt Björkman	073 - 096 85 20	Lennart Urby	070 - 317 55 42
Erik Westman	073 - 023 85 90	Sten-Ove Sandell	073- 544 56 20
Gunnar Nordesjö	073 - 091 70 16	Ulla Stengärde	073- 984 29 46

Program lokala klubbar i Västmanland

Tid	Lokal klubb	Aktivitet
Mars		
17	Arboga	Ugglelyssning. Samling 17.30 vid Järntorget
17	Hedströmsdalen	Ugglelyssning.
24	Frövi	Ugglekväll
April		
3	Arboga	Månadsmöte på Stadsbiblioteket kl 19.00
7	Hedströmsdalen	Spettar (och annat) i Färna Ekopark
7	Frövi	Sjösmosjön 08.00
11	Ramnäs-Virsbo	Frukost & fågelskådning Högbymaden 07-09.
15	Arboga	Utfärd till Sjösosjön. Samling kl. 07.00 vid Järntorget.
18	Ramnäs/Virsbo	Frukost & fågelskådning Storgärde 07-09.
23	Nora	Järleån kl 18.00
25	Ramnäs-Virsbo	Frukost & fågelskådning Högbymaden 07-09.
28	Frövi	Beckasinkväll Sörbysjön 21.00
Maj		
2	Ramnäs/Virsbo	Frukost & fågelskådning Storgärde 07-09.
5	Hedströmsdalen	Fågeltornskampen, Norså
5	Ramnäs-Virsbo	Fågeltornskampen Högbymaden
8	Arboga	Månadsmöte på Stadsbiblioteket kl 19.00
12	Ramnäs-Virsbo	Invigning av "Gubbyllan" vid Storgärde 15.00
13	Arboga	Långutfärd till Hjälstaviken. Samling 06.00 Järntorget
20	Hedströmsdalen	Vårvandring på Broholmen. Tunadalsparkeringen 08.00
26	Hedströmsdalen	Raritetsdrag. Tunadalsparkeringen 07.00
27	Arboga	Besök vid Locknäs Naturresevat. Samling 06.30 Järntorget
Juni		
2	Hedströmsdalen	Nattfågelslyssning. Tunadalsparkeringen 21.00
5	Nora	Nattfågelslyssning Oset. Naturens Hus 20.00
5	Ramnäs-Virsbo	Nattfågelslyssning
9	Frövi	Nattfågelslyssningen. Samling Västvalla kl 21:00
16	Hedströmsdalen	Kungsfiskarinventering
27	Arboga	Nattskärrellyssning. Samling 21..00 Järntorget.

För närmare detaljer gå till resp fågelklubbs hemsida. Länkar finns på birdlife.se/vof.

Skådarporträtt Uffe Carlson

Text & bild: Christina Bredin

Över 50 år med fåglar

*På VOF:s årsmöte i februari
avtackades Ulf Carlson
efter många år med olika
uppdrag i styrelsen.*

*-Vad ska du göra nu
när du stigit ur styrelsen?
-Bara skåda när jag har lust och
njuta av fågellivet. Första lärkan
är det något speciellt med, den
måste man lyssna efter.
Kanske blir det den
400:e arten i år!*

När Uffe flyttade till Västerås på 1960-talet kom han till en klass där några killar var intresserade av ormar men det höll inte i sig så länge. Istället blev det fåglar. På en tältsemester med mor och far på Öland 1962 fick han in en skärfläcka i sin lilla tub. Sen var han fast. På den tiden ansågs fågelskådare som riktiga kufar.

Sin första kamera fick han i början av 1960-talet och den hade ett 400 mm teleobjektiv. När en kungsörn kom flygande över Asköviken fick han snabbt upp kameran och tog sin första fågelbild. Den har han fortfarande kvar. Den första kikaren var en 70x50 Mars. Fodralet finns kvar, men tyvärr inte kikaren.

Öland

Sen 1962 har Uffe varit på Öland varje år. Åker helst i maj och oktober. På 1960- och 70-talen lade man ner skådningen på sommaren, sen tog man upp den på hösten igen. Varje veckoslut drog man ner till Öland på hösten. Och inte var det mycket folk på hösten på Öland i mitten av 70-talet. Uffe kommer särskilt ihåg en gång när han och två killar var

där nere och på parkeringen vid Ottenby stod endast 2 bilar. Annat än idag när det är alldeles för mycket folk i oktober. Alla är upphetsade, ren hysteri med artjakt.

Den studiecirkel i Hallstahammar, som han har lett i drygt 20 år åker naturligtvis varje vår till Öland.

Stort engagemang

Artrallyt startades av Naturskyddsföreningen i Hallstahammar innan det 2001 började genomföras i VOF:s regi med Uffe som ansvarig. Sedan dess har Uffe hållit en vakande hand över Artrallyt.

Prisutdelning i Artrallyt 2001. Niclas Lignell o Ulf

Delar av lag Falcon Guld i Artrallyt 2011

Falsterbo, Ottenby, Getterön är några av de ställen Uffe varit SOF volontär. Det är kul att träffa massor med folk. Och ibland får man råta ut en del frågetecken och skrönor om fåglar.

-Hysterin kring nya arter har stegrats. I min ungdom hade vi en gräns på 10 mil för att åka på drag men den har utvidgats. En midsommardag drog vi på en dvärgsumphöna i Värmland. När vi äntligen kom fram efter 30 mils bilkörning, hörde vi den låta 2 gånger. De 30 milen hem var de längsta jag kört!

Råd till nya skådare

När du hör en fågel, ge dig inte förrän du fått se den. Titta på fågeln länge så du präntar in alla detaljer och ser beteendet. Det handlar om tålmod och uthållighet. I synnerhet när det är en ovanlig art måste man passa på att titta ordentligt och länge.

Favoritfågel

Rödheten för han har fina färger och är glad och sjunger i alla väder, även om det snöar.

Att själv hitta en art

-Hallstas första lappuggla. Vi var tre stycken som i maj i slutet av 90-talet stannat bilen vid Stora Sättra för att leta järpe. När vi steg ur bilen hörde i ett ovanligt ljud och trodde först att det var isen som gick. Men det visade sig vara Hallstas första lappuggla. En riktigt härlig

upplevelse. Totalt finns det bara fyra rapporter på lappuggla i Hallstahammar. Den senaste var i december 2017, rapporterad av Uffe.

Favoritställen

Här hemma är det Svinskär vid Mälaren där Uffe finns nästan varje morgon i april och maj. Där finns en känsla av hav och det dyker ofta upp marina arter som alfågel, ejder, svärta, sjöorre, lommar. En tidig vårmorgon dök det upp över 200 sjöorrar, då åkte pulsen upp.

-Varje gång jag kommer dit är det lika spännande att se vad som dyker upp.

Getterön i Halland är en annan favorit. När barnen var små tillbringades många semesterveckor där i husvagn.

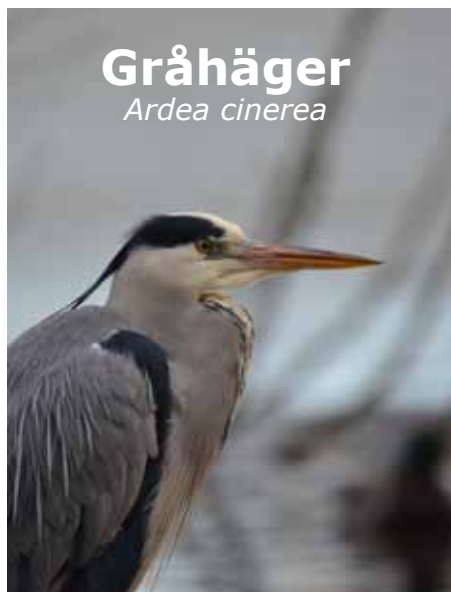
Den mest spännande fågeln

-En vitnackad svärta som dök upp när Tomas och jag stod och skådade på Svinskär i maj 2011. Den var helt oväntad.

Fågelart som saknas i listan

Nordsångaren fattades på listan tills i somras när den dök upp i Dalarna. Uffe var i Jämtland när den rapporterades, så han åkte hem en dag tidigare än planerat. Fågeln satt på plats och sjöng fint. Så det blev ett efterlängtat kryss innan kosan ställdes hemåt. Strax efter att han åkt därifrån försvann fågeln och var borta! Tur ska man ha i fågelskådning, eller var det kanske intuition. ■

Gråhäger
Ardea cinerea

FOTO: RENATE SCHWENCKE

Gråhägern är en stor, kraftigt byggd grå hägerart. Den skiljer sig från tranan i flykten och också stående på den indragna halsen. Näbben är rak och kraftig.

Gråhägern står ofta stilla i en strandkant för att överrumpla en fisk. Den häckar i kolonier där flera bon ofta ligger i samma träd. De flesta kolonier i Mälardalen härstammar från Skansens hägrar som släpptes ut på 1930-talet.

År 1987 lade ornitologen Henrik Waldenström upp sex plattformar i några alar vid Isbladskärret för att locka dit Skansens frilygande hägrar, eftersom de ofta fiskade där. Efter två år kom två par att häcka genom att utnyttja plattformarna för bobygge. Därefter har kolonin stadigt vuxit till dagens 45-60 par.

Besök gärna Isbladskärret på Södra Djurgården under februari till augusti. Särskilt livligt är det när ungarna har kläckts i april. Vintern tillbringar flera av Isbladskärrets hägrar i Stockholmstrakten, bland annat vid Råstasjön i Solna. De hägrar som inte övervintrar hos oss kan flytta ända till Nordafrika.

Hägrar äter inte bara fiskar och groddjur. Även fåglar och sorkar kan behöva se upp om en hungrig häger finns i närheten. Titta gärna på naturesidan.se på naturfilmerna om *Hägrars spektakulära byten*, eller hägern som utmanar en ormvråk om dess byte. ■

Vinterfåglar inpå knuten 2018 – gråsiskans år

Vinterfåglar Inpå Knuten genomfördes i januari för 13:e året i rad. Totalt i Sverige kom det in ca 18 000 rapporter, och som vanligt var talgoxen den talrikaste arten vid våra fågelmatningar. Likt de senaste åren kom blåmesen på andra plats, medan en så kallad invasionsfågel klättrade ända upp till tredje plats. Det var, inte oväntat, gråsiskan som med knapp marginal petade ner pilfinken till fjärde plats.

Vi kan vi konstatera att talgoxen även i år är den talrikaste fågeln vid fågelmatningarna i Västmanlands län. Samma är förhållandet i landet i stort, och även längre ner på topplis-

tan är likheterna påfallande mellan Västmanland och landet i stort.

Men visst finns det även skillnader. Två sådana är att gulspårven och steglitsen placerar sig högre på listan i Västmanland än i landet i stort. Ingen av dem finns på tio-i-topp i landet, men i Västmanland finns gulspårven på plats 7 och steglitsen på plats 10.

Gulspårven hör till de arter som minskat allra mest i den södra delen av landet under senare tid. Orsaken till denna tillbakagång är oklar, men misstankar finns om att gulspårven missgynnats av det allt intensivare jordbruket längre söderut i landet.

När det gäller steglitsen har den haft en

Örnräkning på Gäddeholms brygga

På 15 ställen i Västmanland fanns skådare på plats mellan kl 10 och 12 lördag 3:e mars för att delta i årets örnräkning. På Gäddeholms brygga utanför Västerås hade Rapphönan ansvar för att spana och räkna.

En jämn ström med förbipasserande kom ut på bryggan och var intresserade av vad vi

hade i kikaren. Som mest sågs 14 havsörnar samtidigt.

Totalt rapporterades under dagen 150 havsörnar och 6 kungsörnar av rapportörerna runt Mälaren. Fältstationen Rördrommen utanför Strängnäs organiserar örnräkningen runt Mälaren och Hjälmararen, som gjorts i nuvarande form sen 2004. ■

ökande trend i hela landet under de senaste årtiondena, och den är särskilt talrik i landskapen runt Mälaren och Hjälmararen.

Även i Västmanland kommer gråsiskan på en högre placering än normalt. Det kan sättas i samband med ett markant inflöde av gråsiskor från norr och öster.

Topplista Västmanland

1. Talgoxe	6. Kaja
2. Blåmes	7. Gulspårve
3. Pilfink	8. Skata
4. Gråsiska	9. Gråspårve
5. Domherre	10. Steglits

FOTO: LENNART WAARA

Vad händer i Asköviken?

Text och foto: Torbjörn Hegedüs

Vallen i Askövikens västra del från Lövsta-gömslet till Rudömaden har tagits ned för att skapa mer strandängar. Det genomförs av Projekt Slussen i samarbete med de lokala markägarna i området. Att strandängarna utökas i Asköviken var ett krav i förhandlingarna om Mälarens reglering. Det är givetvis positivt att vi får mer strandängar i Asköviken, men vi inom Västmanlands Ornitologiska Förening (VOF) vill nu att det nya området införlivas med naturreservatet och på sikt även får skötselmedel.

Den nya strandängen är 23 hektar stor och kommer att betas. Stigen som gick på den tidigare vallen flyttas nu längre västerut och kommer att gå från parkeringen till Rudömaden. Stigen från Lövsta-parkeringen till gömslet kommer att finnas kvar och vallen från Lövsta-pumpen och mot området som kallas Stenarna kommer också att finnas kvar.

VOF har tidigare påtalat att området runt Lövsta-pumpen behöver en bättre utsiktsplats, där man kommer upp några meter för att se områdets fågelliv på ett bättre sätt. Länsstyrelsen har varit med på detta men det har nu fått skjutas på framtiden på grund av rivningen av vallen. Men frågan kommer att tas upp igen när vi längre fram ser hur fågellivet svarar på den nya miljön runt Lövsta-pumpen.

Jag sitter med som VOF:s representant i ett

råd som kommer med synpunkter till länsstyrelsen när det gäller skötsel av Asköviken. I rådet ingår även kommunekolog från Västerås stad och Naturskolans föreståndare. Vi från VOF har framgångsrikt drivit frågor som en årlig intensiv skötsel och hävd av vassområdet framför stora fågeltornet vid Tornudden. Tack vare det så finns där sedan många år tillbaka en stor skrattmåskoloni och även oftast häckande svarttärna, dvärgmå, fisktärna, skäggdopping, vattenrall, rödbena och änder som skedand, årtä och snatterand. Området kräver på sikt även insatser som skapar permanenta häckningsöar.

Under senare år har Asköviken fått en bra tilldelning av skötselmedel, men situationen kan förändras och kräver noggranna årliga prioriteringar. Anslagen till skötsel kom-

Länsstyrelsen i Västmanland på hemsidan: *Stockholms stad har fått tillstånd till en ny reglering av Mälaren i samband med ombyggnationen av Slussenområdet i Stockholm. Tillståndet innebär att regleringen av Mälaren ska ske på ett mer naturmiljöanpassat sätt med något högre vattennivåer under våren än vad som är idag.*

mer från staten och är helt styrd av de medel som politiker fördelar till naturvård. Vi inom VOF har utöver åtgärder vid Tornudden även föreslagit att extra insatser genomförs årligen på Rastis och från pilarna mot gömslet vid Lövsta för att få ned växtligheten och skapa en blå bård. Det görs nu av länsstyrelsen tack vare ökande anslag. Även Rudömaden är viktig och vi beklagar att det inte längre går att slå området från Rudöklippan och ut mot viken, enligt länsstyrelsen är bärigheten i marken för dålig där.

Det blir mycket spännande att se vad som händer med fågellivet nu i vår och sommar med den nya stora strandängen och efter att vallen tagits ned.

Förslag från VOF till Länsstyrelsen från skötselrådet i November 2017

- Bete, betespåsar, slåtter, näckrosklippning

Svarttärnor utanför stora fågeltornet vid Tornudden.

(i viken) och vegetationsklippning framför stora fågeltornet bör fortgå som tidigare år.

- Grushögen vid vattenhållet nedanför stora fågeltornet bör tas bort.
- Slyröjning/avverkning behövs i betesmarker kring stora fågeltornet vid Tornudden.
- Särskilda medel bör avsättas för större åtgärder i vassområdet, bl.a. hindra inväxning av sly i vasshavet och kanaler i hela Asköviken och framför tornet.
- Fortsatt årlig hävd vid Rudö, Rastis, Lövsta-maden och runt Lövsta-gömslet (permanent vatten där).
- Stigen från Asköparkeringen till stora fågeltornet är lång. Går det på något sätt att ordna en lösning som innebär kortare sträcka mellan parkering och torn?

Skötselbudget 2018 – de preliminära besked Länsstyrelsen fått pekar mot att skötselanslagen kommer att vara fortsatt höga under 2018. Dessutom har regeringen aviserat en särskild satsning på våtmarker där man avser att avsätta 200 Mkr årligen 2018-2020.

Skötselrådet enades om att Länsstyrelsen bör söka medel av dessa för att bland annat sänka höjden på de bankar som bildades vid grävningen av kanalerna i Askövikens stora vasshav samt för att förbättra befintliga häckningsöar framför tornet och anlägga några nya längre ut. ■

Black River Dippers – eller vi som inte dippade på dippern

Text & bild: Filip Jansson

Jag debuterade i Artrallyt 2016 med laget "På två hjul", där vi cyklade in på en hedrande sjunde plats. Men jag var sugen på ett nytt försök att knipa korppokalen. Så när Johan frågade om jag ville vara med i Black River Dippers till 2018, så var jag på direkt.

Laget byggdes upp och bestod av Johan, Benjamin, Nori och jag själv. Johan hade lagt upp ett detaljerat körschema där vi skulle börja vid Slagårda och därefter skåda oss ner mot Västerås och avsluta vid Hässlö. Men planerna ändrades drastiskt veckan innan rallyt, eftersom vi tänkte att Askövikens då öppna vatten kunde leverera fina arter. Planen blev slutligen att vi skulle börja vid Tidö, skåda genom Västerås och avsluta uppemot Skultuna.

Planerat och gjort, 06:30 var vi ute vid Tärnö, i den kyliga och småmulna morgonen, för att få in tidiga skogsmesar och sparvuggla. Vi var nog lite tidiga, då det var tyst, sänar som på gråtrutarna, vår första art, som kacklade ute på Mälaren. Vi drog oss mot Stensjöberget, där dubbeltrastarna hade vaknat upp och nu skrånade runt som ett gäng motorcyklar.

Ljuset började nu tillta alltmer, och en efter en började fåglarna vakna till liv. Som på en given signal så började mesarna att kvittra. Vi fick ihop triss i hackspettar med spillkråka, större hackspett och gröngöling. Under tiden så började dimma lägga sig över det öppna landskapet. Veldig nöjda med utfallet åkte vi vidare till Skattgården och matningen där. Turen var här på vår sida och vi fick in alla skogsmesar nästan omgående, även om talltitan tog något längre tid på sig att ljuda.

Väl ute ur skogen så hade dimman blivit så pass tät att det nästan inte gick att se något på åkrarna och ängarna runt Askövik. Våra planer på att leta varfågel och havsörn gick

alltså i stöpet. Vi åkte därför direkt vidare till Hacksta, där vi tänkte få in fjällvråk och annat kul. Även här var dock dimman solid, men några vinterhämplingar gladdade oss. Vi drog oss in till Västerås och letade på matningarna runt Bäckby. Även här var turen på vår sida, och med enkelhet fick vi in stenknäck, steglits, sidensvans och grönfink.

Ormvråken som brukade hålla till vid Erikslund var inte på humör. Bättre tur hade vi däremot vid Kristiansborg med både förbiflygande turkduva och sparvhök. Nu var målet riktat mot Ångkraftverket och Notudden, för lite mer ovanliga övervintrare och sjöfåglar. Johan lämnade först av mig, Benjamin och Nori vid Lillåudden, så att vi kunde kolla av sävsparvarna som brukade hålla till vid vassen medan han parkerade vid Ångkraftverket.

Sävsparvarna var borta, men plötsligt flög något stort över oss: en havsörn. Vi jublade. Plötsligt skickade Johan till oss att han siktade kungsfiskaren vid Skitviken. Nu blev det fart på oss och vi rusade mot Johan. Vi lyckades höra den lilla turkosfärgade pilen, och bockade även av gräsänderna och mäsarna i Skitviken. Pilgrimsfalkarna satt och spanade uppifrån bolådan.

Nu sprack molntäcket upp, och det började bli en riktigt fin dag med strålende sol. Lika

strålände blev vårt humör när vi kom ner till Notuddens matning, där matningens bofinkar, rödhake och gärdsmyg visade sig fint. Nu började vi känna oss lite hungriga och frusna, så vi besökte Gunnar och Ulla, för övrigt mina tidigare grannar, på Berghamra. De brukar under artrallyn låta västeråslingar få komma in och värma sig, gå på toa eller fylla magen med macka och kaffe. Dessutom så hade de under januari haft tre ringduvor på sin matning.

När vi kom in så var duvorna tyvärr inte på plats. Det var skönt att få värma upp sig och för mig blev det lite nostalgi. Då kom plötsligt ett larm; "Strömstare Hovdestalund..". Nu blev det fart på oss. Vi tackade för gästfriheten och kutade mot bilen.

Väl på plats så kunde vi inte hitta den. Vi skannade av strömmen, men ingen strömstare. Tålmodet rann snabbt av oss. Johan och Nori hade precis börjat gå ner längs strömmen för att se om den kunde siktas bättre därifrån, då jag och Benjamin fick syn på den. "STRÖMSTARE, där, längst ner!" ropade vi. De sprang tillbaka och alla lyckades få se den. Nu var glädjen på topp. Vi kunde leva upp till vårt lagnamn!

Nöjda lämnade vi nu Västerås för att fylla i vår lucka med vråkar, varfågel och kolla om råkan vid Frövisjön var kvar. Trots att solen nu stod högt på himlen så låg dimma över slättbygden. Vi började smått oroas för om

vi skulle få in någon ny art. Men utfallet blev ändå delvis bra. Både fjällvråk och ormvråk kunde siktas från bilen. Men råkan var borta och någon varfågel kunde inte upptäckas.

Nåväl, vår rutt var nu klar, och klockan var bara 13:00. Vi bestämde oss för att åka ner till Björnö för att kolla om Mälaren var öppet på södra delen. När vi passerade Framnäs så flög det plötsligt förbi...en ringduva! Nu visade glädjen inga gränser och vi började ropa om att vi minsann kunde bli riktigt farliga. Men efter duvan tog vårt flyt, och vår energi, slut. Den tretåiga hackspetten som tidigare siktats på södra delen av ön kunde inte hittas och Mälaren var frusen så långt ögat kunde nå. Mer hann vi inte. Vi landade på 51 arter. På väg tillbaka

till bilen började vi fundera över våra chanser och kom fram till att vi nog kunde placera oss på topp tre. Vi insåg inte då att det skulle stämma, men inte på det sättet vi väntat oss...

På plats i Westerqvarn, med en välsmakande pyttipanna i magen, så räknades arterna ihop. När det ena laget efter det andra lade sig, så växte hoppet om vinst sig allt större. Det blev en riktig nagelbitare när det stod mellan oss och två andra lag. Men när de kommit upp till 50 arter och båda sade att de var klara, så kunde jag knappt förstå det. Vi hade vunnit! Tankarna snurrade i huvudet när jag gick fram tillsammans med de andra i laget som totalvinnare. En dröm hade blivit sann. ■

En fantastisk trevlig dag med ett trevligt lag, där vi hade ett otroligt bra flyt genom hela dagen.

Gryning på Tidö

FOTO: TOMAS NILSSON

Rally på cykel – High five!

Det är något med vinterrallyt. Förväntan under förberedelserna och rekandet. Glädjen för ytterligare en sedd art. Gemytet vid uppsummeringen på Westerqvarn. Alla de där känslorna förstärks om det genomförs på cykel.

Klockan är 4:15 när klockan ringer och det är dags för vinterrallyt. Att ta bilen ut till Slagårda för att kolla lappugglan gör Västeråsskådarna mer eller mindre på slentrian. Att cykla dit i januari är ett litet äventyr.

Termometern på minus 6 och vi möts upp vid Falkenbergsska kvarnen i Västerås. Tubkikarna på ryggen. Cykelväskor på pakethålaren. En extra cykelslang i den lilla väskan på styret.

Och vi börjar trampa norrut i mörkret och samtalar. Vad har du på fötterna? Har du dubbla handskar? Hur klarar man kylan för tår och fingrar, och samtidigt inte bli för varma om övriga kroppen?

6,5 timmar, och två high five senare, passerar vi Falkenbergsska kvarnen igen, fast åt andra hållet.

Det började trögt. Efter nästan två timmar mötte vi kylan ned mot Slagårda. Inga kattugglor, sparvugglor eller lappugglor. Eller någonting över huvud taget. Trådan vid bommen låg helt öde. Och fälten kring Slagårda låg ogenomträngliga av dimma.

Så vi trampade tillbaka. Planen var att stanna vid Björneborg, sydväst om Skultuna. Där hade vi haft alla "skogsmesarna" två veckor tidigare.

Och här vänder turen. Efter några minuter har vi plockat in det vi planerat. Och så i skogen norr om matningen, lite större fåglar.

-Tomba, tuben, det är korsnåbbar! Fast de har vingband! Det är ju tallbitar!
High five!

Och när vi stod där och gladde oss, swishade

Ny ordförande i Hällefors

Efter 10 år som ordförande i Hällefors Ornitologiska Förening så lämnade Gunde Persson över klubban till Aulis Syväjärvi vid årsmötet. Gunde bytte därmed plats med Aulis och står kvar som ledamot i styrelsen.

Aulis har varit med i Hälleforsföreningen sedan starten 1982 och har suttit i styrelsen ett antal år.

Han hade ett naturintresse redan i unga år och var då med i Fältbiologerna. Numera skådar han mest i Hälleforsstrakten och då är det Grythyttvikens som är en av favoritlokaler.

Ugglor och barrskogsfåglar är ett stort intresse, så holkar för pärl-, slag-, sparv- och kattuggla har han satt upp och följer varje år hur det går med häckningarna.

-Ingen vår utan orrspel och tjäderspel, det har blivit en livsstil, konstaterar Aulis.

Tack vare studiecirkelverksamheten, som drivs förnämligt av Gunde Persson och Nils

FOTO: NILS HULTMAN

Hultman, har föreningen utvecklats mycket positivt. Nya medlemmar har strömmat till.

Aulis känner lite extra för vardagsaktiviteter i närområdet för dem som är nya i fågelskådningen. Att genom trevlig samvaro få lära sig mer om naturen och fåglarna tror han är den rätta vägen för att både gamla och nya medlemmar ska trivas i föreningen. ■

något förbi som en transaktion genom näringskedjan.

-Sparvhök! ropar vi samtidigt. High five!

Vi tog en kort joggingtur för att få ut lite blod i de frusna tårna och får in kungsfågel på köpet. Och vi cyklade söderut längs Svartåns dalgång och hade ingen nytta av att vara cykelburna i den tjocka dimman. Vid Åkesta syntes lite trädtoppar längs ån och en varfågel.

Sen rullar det på hyfsat. Stenknäck vid Eklieden, turkduva vid Kristiansborg och pilgrimsfalkarna satt på Västeråsfjärdens is.

Vi fick det vi skulle plus havstrut vid Notudden och Ångkraftverket. Dippade ringduvan hos Lignells men under de sista minutrarna drog en ensam sidensvans över oss på norra Björnön. High five!

Dubbeltrasten visar sig först 15:08 och havsörnarna inte alls.

Pytt i pannan på Westerqvarn är god, men efter 5-6 mil på cykel sitter den nästan lika fint som en oväntad strömstare vid Hovdestalund.

Varsågoda, säger Psyklisterna
David Liderfelt och Tomas Nilsson

Studie
främjandet

Artrallyt 2018

Det blev ett mycket jämt rally i år men till slut hade vi en segrare i laget Black River Dipper med 51 arter. Totalt 89 deltagare fördelade på 27 lag fick en omväxlande dag att tillägna ute i fält. Ömsom dimma, ömsom klart väder och temperaturer som gick upp och ned under dagen. Från ett par minusgrader ned till -13. Artmässigt fick lagen tillsammans ihop 80 arter. Det som stack ut mest var en ny art för rallyt, en sjöorre som hittades av Birdie nam nam från Hällefors.

En Kricka i Hallstahammar hör inte heller till vanligheterna i artrallyt. En gång tidigare, 2016 i Fagersta.

I Kungsör rotade Gruvbusarna fram en järnsparv, en art vi inte haft i rallyt sen 2003. Då var det i Surahammar.

Andra nämnvärda händelser i år är att ett deltagande lag från Kungsör och Sala gjorde att 11 av våra 15 kommuner var representerade under rallyt och att ett rent damlag nådde 50 arter. Något som aldrig tidigare skett.

Totalvinnare Black river dippers med Johan Karlsson, Benjamin Rodling, Nori Ahari och Filip Jansson

Great Tits, Per Eriksson och Lena Öling knep den sjungande kungsfiskaren som är priset man tävlar om i Skinnskatteberg

FOTO: NORI AHARI OCH MARJATTA ERICSON

Bästa lag i Hallstahammar, Josefín & Co. med 45 arter. Josefín Norrman, Monica Norrman, Stefan Johansson och Thomas Norrman, vinner Pilgrimsfalken

Vinnare av Tofsmesen

Procenttävlingen vanns av Gruvbusarna, dvs bröderna Mikael och Patrik Rhönstads som i år valt Kungsörs kommun. De kom upp i 75,4 %.

Placering Arter Lag

1	51	Blackriver dippers
2	50	Tofsviporna
2	50	Swift
4	49	Gruvbusarna
5	48	Planlöst
6	45	Josefin & Co
7	44	Kenograbbarna
7	44	KBK Birders
9	42	Psyklisterna
10	41	Näst värst i väst
11	40	Great Tits
11	40	Tittut
13	39	Mockingjays
14	38	Falcon Guld
15	37	Hackspettorna
15	37	Salaligan
17	36	Köping Kingsfishers
17	36	Hummingbirds
17	36	Team Fagersta
17	36	Lappland
21	33	Umgåsarna
21	33	Näsbyholken
21	33	Hedmaffian
24	32	Det går ju så bra
25	30	Birdie nam nam
26	29	Korplaget
27	20	Rosendal

Artlista

Bergfink	Nötskrika
Berguv	Nötväcka
Björktrast	Ormvråk
Blåmes	Orre
Bofink	Pilfink
Domherre	Pilgrimsfalk
Dubbeltrast	Ringduva
Duvhök	Rödhake
Entita	Sidensvans
Fasan	Sjöorre
Fiskmå	Skata
Fjällvråk	Skrattmå
Gråhäger	Skäggmes
Gråsiska	Sothöna
Gråsparv	Sparvhök
Gråspett	Sparvuggla
Gråtrut	Spillkråka
Gräsand	Stare
Grönfink	Steglits
Gröngöling	Stenknäck
Grönsiska	Stjärtmes
Gulspurv	Storskrake
Gärdsmyg	Strömstare
Havstrut	Större hackspett
Havsörn	Större korsnäbb
Järnsparv	Svarthätta
Kaja	Svartmes
Kanadagås	Sångsvan
Kattuggla	Sävsparv
Knipa	Talgoxe
Knölsvan	Tallbit
Koltrast	Talltita
Korp	Tamduva
Kricka	Tofsmes
Kråka	Tornfalk
Kungsfiskare	Trädskrypare
Kungsfågel	Turkduva
Kungsörn	Varfågel
Mindre hackspett	Vigg
Mindre korsnäbb	Vinterhämling

Kedjan är arbetsnamnet för en ny organisation inom SOF BirdLife med målet att bygga starkare band mellan riksföreningen och regionalföreningarna. Den enskilde medlemmen blir genom Kedjan automatiskt medlem i både regionalförening (t ex VOF) och nationell förening SOF/BirdLife Sverige. Kedjan började diskuteras redan under 2008 och tankarna presenterades i samband med SOF:s riksmöten 2008 och 2009. Vid årsmötet 2010 beslutades att gå vidare med förslaget och nya stadgar för riksföreningen antogs och fastställdes sedan vid riksårsmötet 2011.

Östergötlands OF var den första regionalföreningen som tog steget med integrerat medlemskap. Under 2017 anslöt ytterligare tre regionalföreningar – Bohuslän, Jämtland/Härjedalen och Västerbotten.

Vad är syftet?

- Att skapa en starkare och mer förtroendeingivande påtryckningsorganisation.
- Att bli fler medlemmar i såväl regionalföreningarna som i riksföreningen.
- Att få en organisation med stark regional bas.
- Att få en bättre demokratiprocess genom övergång till representativ demokrati i riksföreningen.

För att kunna genomföra ”kedjan” behövs ett gemensamt medlemsregister. Det gemensamma medlemsregistret är redan i drift. Det har tagit tid att trimma in det men nu används det av de anslutna föreningarna och dessutom StOF och Medelpads OF.

En medlem, en röst, det är medlemsdemokrati.

Du som idag enbart är medlem i BirdLife Sverige är välkommen att delta i föreningens årsstämma, men du har ingen rösträtt. En enskild medlem har inte rösträtt. Det är de regionala föreningarna som har rösträtt genom sina utsedda ombud.

Är du däremot även medlem i en regionalförening så har du möjlighet att påverka. När ”kedjan” är genomförd i din regionalförening blir du automatiskt medlem i både riksföreningen och regionalföreningen.

Hur se VOF:s styrelse på ”kedjan”?

-Vår inställning är att vi inte vill stå i vägen för demokratin i SOF-BirdLife, säger ordförande Johan Karlsson. Utan vi kommer snarast att påbörja arbetet med att ansluta oss till Kedjan. Förhoppningarna är att vi till vårt årsmöte 2019 ska vara klara och då kunna ta det sista steget och integrera oss helt med SOF-BirdLife. ■

Vinterfågelmätning och fotogömsle i Arboga

Text & foto: Seppo Leppälampi

Sedan i slutet på 1980-talet har Arboga Fågelklubb haft en vinterfågelmätning i anslutning till Gålsjön. De första åren intill Rudmanstorpet i Gålsjöns östra kant men efter att torpet såldes flyttades vinterfågelmätningen till en udde strax väster om torpet där fröautomaten placerades under två kraftiga granar. Den mätningen var igång t.o.m. vintersäsongen 2016/2017.

På grund av att vildsvin dykt upp och bokat upp kring matningen och samtidigt som Sveaskog avverkade skogen ända fram till vintermatningen tog Arboga Fågelklubb beslut om att flytta matningen till vårt fågeltorn som ligger ca 200 m ytterligare västerut.

En helt ny frömatning byggdes och ett antal svålar för att locka till sig samtliga skogsmsar placerades strategiskt runt frömatningen. Vissa år kan gråspetten, tretåiga hackspetten och duvhöken ses i anslutning till matningen.

I och med att en ny plats iordningsställdes tog klubben också beslut om att bygga ett fotogömsle som i själva verket blev en liten

”friggebod” i anslutning till den nya vintermatningen. Ett par år innan har Fågelklubben också deltagit i ett EU projekt tillsammans med Arboga kommun och andra lokala föreningar där vi medverkat till att göra ett naturstråk, dvs. en markerad stig med historiebilder (på gjutna stolpar) från gamla Meken-dammen ända ut till Fågeltornet i norra kanten på Gålsjön.

Bygget av Fotogömslet påbörjades under sept/okt 2017 och är nu i princip klart att användas så när som på slutmålning och en del foder som saknas. Invändigt har gömslet försetts med gluggar i alla riktningar och en flyttbar kamerahållare för det egna stativhuvudet som enkelt kan monteras i det flyttbara fästet. Gömslet är öppet för besökare men där förutsättningen är att man lämnar det i samma skick som när man kom.

Välkomna att besöka Arboga Fågelklubbs fågeltorn och det nya fotogömslet där samtliga skogsmsar kan fotograferas från första parkett. ■

Hitta hit:

Karta finns på www.arboga.se.

Antingen parkerar man bilen vid Gärdselbäcken och följer den markerade stigen in mot Kalkugnsbergets Naturreservat. Eller så fortsätter man ca 300 m västerut och parkerar vid skylt och markering av stig ner till Fågeltornet uppe på höjden innan Gålsjöbäcken.

Sjöfåglar i och runt skogssjöar på Hälleskogsbrännan

Fiskgjuse – Storlom – Smålom

Text: Leif Johansson

Under tre år har vi, Leif Edberg och undertecknad, utfört inventeringar av sjöfåglar på Hälleskogsbrännan. Vi har undersökt fiskgjuse, storlom, smålom och fåglar som häckar i eller i kanten av skogssjöarna i brandområdet. Huvuddelen av undersökningstiden har vi lagt i slutet av häckningssäsongen för att kunna få med häckningsframgången och ungfågelproduktionen.

Vi har inventerat 23 sjöar årligen, ett oräknat antal myrar och andra lämpliga eller tidigare kända häckningsplatser för fiskgjuse, storlom och smålom. Vi har noterat alla arter vi sett (66), men närmare studerat de arter som häckar i eller i anslutning till skogssjöarna och noterat 16 arter (förutom smålom, storlom och fiskgjuse).

Nästan alla har häckat, exempelvis fiskmå,

sångsvan, knipa, kricka, drillsnäppa, storspov, trana, sädesärta ...

Fiskgjuse.

Antalet par har inte minskat utan arten har hållit sig på samma nivå under de tre år vi hållit på. Arten är troligtvis lika vanlig som före branden. Några bon brann upp eller blåste ner senare. Fiskgjusarna har då byggt nya bon el-

FOTO: JANNE ERIKSSON

Fiskgjuse med bomaterial

ler flyttat utanför brandområdet. Fiskgjusarna har fått ut 21 ungar efter branden.

Storlom.

Storlommen har också funnits i ungefär samma numerär under de här 3 åren med 6-8 par, även om 2016 verkar vara ett lite bättre år. Det stämmer överens med närliggande områden. Det verkar som storlommen byter skogssjöar att häcka i mellan olika år, kanske speciellt i de mindre sjöarna. Sammanlagt 8 ungar har vi hittat.

Smålom.

Smålommen är inte vanlig i området, men 1-2 par finns i nordvästra delen, även om häckningen inte lyckas alla år. Det är möjligt att smålommen kommer att öka, eftersom det finns många lämpliga häckningssjöar och många smålommar rastar och vistas i närområdet. I Skinnskattebergs kommun har vi sett en ökning de senaste åren.

Slutsats.

Det verkar inte som om branden påverkat de arter vi undersökt närmare i någon större omfattning under de 3 år vi hållit på. Den lilla variation vi sett avviker inte från omgivande områden. Den variation som vi upptäckt och

redovisar verkar inte avvika från de referenser som vi har i närliggande områden i Bergslagen.

Vi ska hålla på i 2 år till, Därför kan vi bara redovisa ett delresultat och kan inte dra några djupare slutsatser. Men även i år finns det delar av området som skulle ha behövts kollas mer. Vi är tacksamma om någon som läser detta och har uppgifter från Brännan, som inte är kända av oss, tar kontakt med oss. Vi är också intresserade av uppgifter om häckningar, bon, ungfåglar etc., även före branden, för att kunna jämföra. ■

Leif Johansson, leijoh@telia.com
Leif Edberg, leif.edberg@telia.com

Fältarbetet har utförts av Leif Edberg och Leif Johansson. Men uppgifter har också inhämtats från väginventeringarna och andra som besökt området. Vi vill särskilt tacka alla som lämnat in uppgifter direkt till oss eller indirekt via AP.

Speciellt tack till Staffan Liljeqvist (som underlättat och deltagit i fältarbetet i NV delen), Sören Larsson (SV delen), Kjell Eklund (Sala-delen), Erik Westman, Lennart Waara, Markus Rehnberg och Grzegorz Mikusinski.

	2015	2016	2017
Lyckade häckningar			
Fiskgjuse	3	5	3
Storlom	1	4	2
Smålom	0	1	0
Misslyckade häckningar			
Fiskgjuse	1	0	1
Storlom	4	4	4
Smålom	1	0	1
Totala antalet ungar			
Fiskgjuse	6	9	6
Storlom	1	5	2
Smålom	0	2	0

Obsar hämtade från rapportsystemet Artportalen 21/10 2017 – 15/2 2018

Observationerna är ej granskade
av RK eller RRK.

Text: Gunilla Hammarström

Oktober

1 ex. **kungsfågelsångare** rapporterades från Västerås, Västmanland den 24.

Hökugglor rapporterades från Loka brunn, Grythyttans sn. den 22, Rönnbohöjden, Silken, Hällefors sn. den 23, Djupdalen, Västervåla sn. den 26 och från Norra Svensken, Hällefors sn. den 28.

Tallbitar har setts i Säcken, Västervåla sn. den 27, Hagbyberget, Nora sn. den 27, Skanssjön, Hallstahammars sn. den 30 och Laggars, Ramsbergs sn. den 31.

1 ex. **svart rödstjärt** sågs vid Yara, Sjötullen, Köpings sn. den 27.

9 ex. **bergand** rapporterades från Glåpen, Sura sn. den 27.

1 ex. **lappuggla** sågs födosökande i Grythyttans sn. den 28.

1 ex. **alfågel** sågs i Stora Tomsjön, Hällefors sn. den 28.

November

Hökuggla rapporterades från Hälltorp, Grythyttans sn. den 6, Hjulsjöhöjden, Hällefors sn. den 7, Sävenfors, Hällefors sn. den 7, Strävgrunden, Hällefors sn. den 24, Stenramen, Ramnäs sn. den 26.

Tallbit, som mest 27 ex. har setts i Skultuna, Västanfors, Hallstahammar, Västra Skedvi, Ramnäs, Nora, Fläckebo, Lindesberg och Sura socknar mellan den 2-30.

1 ex. **alfågel** sågs i Sörsjön, Sura sn. den 4.

1 ex. **lappuggla** rapporterades från Lillhärads sn. den 19.

1 ex. stationär **smådopping** sågs i Gamla kanalen, Arboga sn. den 20.

Som mest 4 ex. **svärta** rapporterades från Malmön, Köpings sn. den 23-24.

December

Hökuggla sågs i Grythyttan, Linde och Västervåla socknar mellan den 6-30.

Max 9 ex. **tallbit** rapporterades från Västervåla, Gunnilbo, Skinnskatteberg, Linde, Sura och Fläckebo socknar mellan den 1-31.

1 ex. **lappuggla** sågs i Bergs sn. den 4.

1 ex. **jorduggla** sågs i Fläckebo sn. den 19.

1 ex. **alfågel** sågs i Norasjön, Nora sn. den 31.

Januari

Hökuggla sågs i Hällefors, Vikers, Grythyttan, Nora och Heds socknar mellan den 5-30. Tallbit, som mest 40 ex. rapporterades från Ramnäs, Gunnilbo, Sura, Ramsberg, Kolsva, Haraker, Skultuna, Hed och Järnboås socknar mellan den 6-28.

1 ex. **lappuggla** sågs i Lillhärads sn. den 2.

1 ex. **smådopping** rapporterades från Gamla kanalen, Arboga sn. mellan den 2-21.

1 ex. **vattenrall** rapporterades övervintrande för första gången, från Norsa, Munktorps sn. den 28. 1-2 ex. har hörts i Hagaberg, Frövi, Näsby sn. mellan den 20/10-17-8/2-18.

Februari

Hökuggla rapporterades från Grythyttan, Kolbäck och Nora socknar mellan den 2-14.

Tallbit, som mest 5 ex. sågs i Haraker, Gunnilbo och Västanfors socknar mellan den 1-9.

1 ex. **lappuggla** sågs i Lillhärads sn. den 14.

1 ex. **smådopping** rapporterades från Gamla kanalen, Arboga sn. mellan den 6-9.

Västmanlands lokala klubbar

Arboga Fågelklubb

Ordf. Seppo Leppälampi
076-645 9780
seppoleppalampi@hotmail.com
www.arbogafk.net/

Hällefors Ornitologiska Förening

Ordf. Aulis Syväjärvi
070 687 1111
aulis@atasteofmeda.se
www.hallegforsornitologiskaforening.se/

Fagersta Fågelskådare

Ordf. Jan Hellström
070 213 9665
lahol7@hotmail.com
www.fagerstafagelskadare.se

Nora Biologiska Förening

Ordf. Peter Bernövall
070 212 3658
rasputin53@hotmail.com
www.norabf.se/

Frövi Fågelklubb

Ordf. Anders Hjerling
072-305 8690
anders.hjerling@telia.com
http://birds.nu/ffk.htm

Ramnäs Virsbo Naturklubb

Ordf. Sören Larsson
070 5678 725
soren20@telia.com
www.hemsida.net/suranatur/

Hallstahammars Naturskyddsförening

Ordf. Christer Andersson
070-744 34 81
christer.andersson13@telia.com

Sala Fågelklubb

Ordf. Kalle Källebrink
070 640 0501
kalle.kallebrink@gmail.com

Hedströmsdalens Ornitologiska Förening

Ordf. Tina Nordberg
070-303 1610
tina_nordberg@hotmail.com
www.alcedoattis.se/

Skultuna Naturklubb

Ordf. Börje Eriksson
070 712 8820
borje43@gmail.com

Ställdalens Naturstudieklubb

Ordf. Thyra Lundell
0580-201 66
tallvagen@swipnet.se

Vattenrall. Foto Gunilla Hammarström

B FÖRENINGSBREV

Returadress
Fåglar i Västmanland
c/o Ulf Carlson
Byggmästarev 20
734 40 Hallstahammar

Västmanlands Ornitologiska Förening
www.birdlife.se/vof